

Quinze anys de Premis Samaruc

A hores d'ara, ningú no posa en dubte la importància numèrica de la producció editorial de la literatura infantil i juvenil en la nostra llengua en relació a la resta dels altres gèneres, tant a Catalunya com al País Valencià, ni tampoc ningú no deixa de reconèixer que sense aquesta producció, almenys entre els valencians, haguera sigut pràcticament impossible consolidar unes empreses editorials que han tingut en els llibres adreçats als infants i recomanats per l'escola la seua principal font de manteniment econòmic. I, no obstant això, ens trobem davant un volum ben considerable d'obres que han merescut només una escassa atenció crítica, amb alguna que altra honrosa excepció.

Hi ha, això sí, una cada vegada major presència de ressenyes o d'apartats dedicats als llibres infantils i juvenils a les revistes especialitzades i als suplementos literaris dels diaris. Per sort, en algun aspecte, evidentment, hem avançat, però resulta simptomàtic que encara no disposem de cap estudi global que analitze l'evolució dels últims trenta anys, per exemple. Potser, hi trobarem alguna història de la literatura infantil i juvenil catalana que s'aproximarà, com a molt, a la primera meitat de la dècada dels vuitanta, amb una escassíssima i, sovint, injustificada referència a les obres d'autors valencians o balears. En qualsevol cas, el que no podreu consultar és cap estudi que explique l'innegable creixement de la literatura infantil i juvenil feta pels valencians, almenys des de l'aprovació de la Llei d'Ús i Ensenyament del Valencià, l'any 1983, ni cap exposició que tracte de divulgar els autors més destacats, ni les obres més representatives.

En resum, no hi ha cap visió crítica capaç d'orientar i d'ordenar un conjunt gens menyspreable d'obres que el lec-

tor ha de descobrir de manera autodiàctica i caòtica. Per això, han sigut i continuen sent necessàries algunes poques iniciatives que han tractat de superar les mancances d'una situació no desitjable pel bé de la mateixa literatura infantil i juvenil. I, entre aquestes iniciatives, hi ha, de manera destacada entre els valencians, la convocatòria anual dels Premis Samaruc, organitzada per l'Associació de Bibliotecaris Valencians. Una convocatòria que, engany —l'any 2007—, ha arribat a la seua XV edició i l'objectiu de la qual és la d'assenyalar, a judici del jurat que es forma, la millor de les obres publicades l'any anterior en les dues categories: la d'infantil i la de juvenil. Per tant, els Premis Samaruc són uns premis honorífics que d'alguna manera substitueixen els de la crítica inexistents. I això ja és, en si mateix, digne de destacar, sobretot per la seua perseverança.

Però, a més, els Premis Samaruc s'han guanyat un merescut prestigi entre la gent del ram —és a dir, de

l'ofici— i són apreciats i cobejats, principalment, pels escriptors i pels editors. Prova inequívoca de l'encert a l'hora d'assignar el guardó cada any, encara que, com en tot, hi pot haver també algunes excepcions i discrepàncies. En aquest sentit, personalment, no m'amague a l'hora de manifestar que no sempre les obres premiades han sigut les «millors», i, fins i tot, considere que hi ha autors de primera línia que no han guanyat mai i, per contra, escriptors reiteradament destacats amb una obra narrativament ingènua, escrita amb bona voluntat, però mediocre.

Apreciacions, naturalment, subjectives que no invaliden la importància del premi assolida amb el reconeixement d'obres com *El rei Panxut redola i el rei Primal s'envola*, d'Enric Lluch; *Max i el geni que feia dormir els nens*, d'Anna Miró; *Els ponts del diable*, de Toni Cucarella; *Vull jugar!*, de Maria Jesús Bolta; *L'enigma del medalló*, de Vicent Pasqual; *A cau d'orella*, de Carme Miquel; *8.388.607 caramels per a un aniversari*, de Vicent Pardo; *La mort espera a Varsòvia*, de Josep Millo; o *Mei-Mei vol ser rei*, de Mercè Viana, entre moltes altres. Una destacada nòmina d'obres i d'autors a les quals s'han d'afegir les dues obres guardonades en l'edició d'enguany, *La meua família i altres monstres* (La Galera), de Francesc Gisbert, i *La mirada del gamarús* (Perifèric Edicions), de Lluçia Vallés. Dues obres que converteixen els Premis Samaruc del 2007, al meu parer, en un dels més encertats, tant per les obres com pels autors, i que reclamen amb tota la urgència possible que iniciatives com aquesta dels bibliotecaris valencians tinguen una major atenció i repercussió en la societat valenciana.

Josep Antoni Fluixà